

Бъдещи дипломати разговарят за Европа

Студенти от България, Франция, Германия и Северна Македония провеждат в четири града лекции, дискусии и теренни изследвания за ЕС и неговото бъдеще

Стела МАРИНОВА

Дискусии и лекции относно бъдещето на Европейския съюз през 2035 г., Западните Балкани и интеграцията им в ЕС, възможностите за подобряване на сътрудничеството между София и Скопие, практически упражнения и теренни изследвания по темите, срещи с дипломати и посещения на различни институции. Това са само част от дейностите, в които се включват участниците в единствената по рода си четиристранна програма за обмен „Младежки европейски диалог: България, Франция, Германия и Северна Македония – Пътуващ летен европейски университет“. Проектът бе представен на пресконференция по покана на посолствата на Франция и Германия у нас.

Участници в него са над 20 студенти от четири висши училища: Нов български университет в София (Департамент по политически науки), Университета „Св. св. Кирил и Методий“ в Скопие (Юридически факултет), Хумболтовия университет в Берлин (Институт по славянска и унгарска филология) и кампуса Sciences Po в Дижон (специализиран в политическите науки с фокус Централна и Източна Европа).

Програмата е подкрепена от Френско-немската агенция за младежта (OFAJ/DFJW). Тя е с продължителност от 6 месеца и има за цел да създаде общоевропейска динамика, устремена към бъдещето, между студенти от няколко страни, както съседни, така и поотдалечени. Да ги насърчи

да работят заедно в условията на конструктивен, непредубеден и толерантен диалог

с цел да допринесат за укрепването на ЕС и неговото разширяване.

„Когато френските посолства в София и Скопие ме потърсиха с предложение да кандидатствам с проект в конкурса на Френско-немската агенция за младежта, бях изключително щастлив да отговоря положително. Бих искал да благодаря на представителите на трите партньорски университета за тяхната бърза положителна реакция, така че само в рамките на няколко дни с тях успяхме да разработим проекта“, споделя при представянето му в София проф. Лукаш Мачек – директор на института по политически науки Sciences Po в Дижон и ръководител на Grande Europe Centre („Център Голяма Европа“) към Института „Жак Делор“ – основен координатор на програмата за обмен.

„Надявам се студентите, които взеха участие, да не съжالياват, че са отделили част от ваканцията си. Когато младите хора жертват от почивните си дни, за да се срещнат

и да обсъдят въпроси като разширяването на Европейския съюз, бъдещето на ЕС или помирието в Европа, надеждата не е загубена“, допълни Мачек. Той изрази желанието на партньорите проектът да бъде продължен.

Програмата се провежда в три основни етапа, обяснява Петя Георгиева – главен асистент в Департамента по политически науки на Нов български университет, която е българският партньор по проекта.

Първият е през май в Дижон, където студентите от четирите държави се срещат за първи път. „По време на първата седмица от обучението в Дижон се проведоха практически упражнения, обсъждания и дискусии по темите, свързани с Европейския съюз, с разширяването на ЕС. Вторият етап бе в края на юни в Берлин, където имаше срещи с дипломати и политици, дискусии за идентичностите, културата и историята. Третата фаза е общо седем дни – по три и половина в София и в Скопие“, казва тя.

Четирима младежи, участвали в програмата, споделиха за мотивацията си да се включат, какви са впечатленията им от проекта и как обучението ще помогне за бъдещото им развитие.

Академичната страна е най-хубавата част от програмата за Петър Кушев. Той е с български корени, но израства в Германия и през 2022 г. идва да учи в НБУ. „Запознах се с много хора от академичните среди, от различни университети, с различни разбирания. Проектът ми даде възможност да разговарям с дипломати и други важни хора от нашата сфера, което е много важно за бъдещото ми професионално развитие“, споделя той.

Кушев се интересува от дипломатията. За това възможността да обсъди реални проблеми със студенти и преподаватели от Северна Македония и България, е много интересна. „Ние, като студенти, които изучават политология или свързани с нея дисциплини, трябва да си свършим добре работата, за да

продължим да информираме хората за фактите и да се борим срещу дезинформацията и поляризацията.

Най-важното е да бъдем активни граждани“,

споделя той.

Александър Иванов е българин, който в момента живее в Берлин и следва „Славистика“ в Хумболтовия университет. „За мен проектът беше много интересен не само защото съм българин, а и заради обучението ми. Интересно е, когато освен политическите и икономическите аспекти дискутираме и лингвистични и културни“, смята младежът.

За него едно от най-ценните неща, които участниците в проекта получават, са запознанствата с нови хора и връзките, които създават: „Получихме шанса да се срещнем с хора от Франция, България, Северна Македония и Германия, да изградим мрежа, която да използваме в бъдеще в кариерите си. След време може да се срещнем отново и да работим съвместно по нови проекти“.

Темите, които са част от обучението, мотивират Дориса Земон от Университета „Св. св. Кирил и Методий“ в Скопие да се включи в него. „Семинарът обхваща последните проблеми между Северна Македония и България. Интересното е, че се взема предвид как Франция и Германия са успели да разрешат споровете помежду си и как можем да вземем пример от тях и да се поучим. Включих се, защото научаваме много за европейската интеграция и Европейския съюз. За мен е важно как се запознахме с гледните точки на различни култури, как те виждат европейската интеграция и ЕС – обяснява Земон. – Запознахме се с други политолози и слависти, които имат различна перспектива от тази, която имаме в Северна Македония. Смятам, че най-важната част от този семинар е да бъдем отворени към нови мнени-

ния, защото, в крайна сметка, светът трябва да функционира така.“

Райан Таш е студент в Института за политически изследвания във Франция. Той се включва в проекта, за да научи повече за случващото се в Западните Балкани. „Като западноевропейци, не знаем много за проблемите, свързани със Западните Балкани. Благодарение на Летния университет научих доста по темата“, казва той.

Сред активностите в петдневната програма в Дижон през май са обучение за преговори, което преминава под ръководството на опитния инструктор и преговарящ Франческо Марчи. Експертът, който обучава и европейски дипломати, споделя с младежите теоретични знания и

провежда практически упражнения за договаряне на международни споразумения в европейския контекст.

Сесията във Франция включва и лекция на тема „Паметта и помирието в Европа“ от Ан Базин. Тя обяснява на студентите основните механизми за помирието. Дава примери с исторически казуси и провежда дискусия за отношенията между България и Северна Македония и възможностите за тяхното подобряване.

В Дижон младите влизат във френски училища, за да представят държавите си. Остават изненадани, че учениците не са чували за България и Северна Македония, че не знаят къде се намират. „Беше интересно да се види, че в Западна Европа Балканите все още са нещо екзотично, не съвсем част от европейското мислене. Колкото повече говорехме с тях, толкова повече разбираха какво са Балканите, какви са проблемите, задаваха въпроси и искаха да знаят повече“, обяснява Александър Иванов. Според него проектът би бил добро начало на разговори с младите относно За-

Проектът бе представен в София от Петя Георгиева, Петър Кушев, Дориса Земон, Александър Иванов, Райан Таш и проф. Лукаш Мачек (от ляво надясно)

падна Европа.

Сред темите на разговор в Дижон е бъдещето на Европейския съюз. Младежите правят анкети по френските улици относно възгледите на гражданите за разширяване на ЕС. „Бяхме изненадани, защото тук, на Балканите, имаме различна представа за европейската интеграция от тази на западните граждани“, споделя Земон.

В Берлин студентите слушат лекция на Кристиян Вос на тема „Македонският въпрос(и) в 30 минути“. Той представя примери за македонски и български гледни точки, за да запознае младежите с действащи лица на споделената българо-македонска история, които осигуряват важен контекст за настоящите дискусии в Северна Македония, България и Гърция.

Аделхайд Файлке от „Дойче Веле“ разказва как Германия и Франция преодоляват конфликтите помежду си и си сътрудничат с медиите. Студентите обсъждат и как подобно културно сътрудничество може да се случи между България и Северна Македония.

Младежите посещават и германското Федерално министерство на външните работи, където тема на разговор са възможностите за интеграцията на Западните Балкани в ЕС, и Бундестага, където обменят мисли и идеи с членове на комисията по въпроси на ЕС.

Финалната среща в София започва с презентация относно постиженията от първите две обучения в Дижон и Берлин. Младежите имат лекции и дискусии за българо-македонските отношения в българската политика. Обсъждат и френското предложение за започване на преговори за присъединяване на Северна Македония към ЕС.

В семинара у нас е засегната и темата за манипулирани с помощта на изкуствен интелект видео и аудиоматериали (т.нар. deepfake). Дали това води до заплаха за демокрацията, или може да се ползва за инструмент за засилване на демократичната ангажираност.

Председателят на Софийския форум за сигурност и бивш заместник-министър на отбраната Йордан Божилков прави презентация и провежда дискусия на тема „Укрепване на източния фланг на НАТО“.

Участниците в проекта посещават и Народното събрание. Там се срещат с народни представители от постоянните парламентарни комисии по европейските въпроси и контрол на европейските фондове и по външна политика. Темата на дискусията е „Интеграцията на Република Северна Македония и Западните Балкани в ЕС“.

Разпределени на шест екипа по четирима, студентите провеждат интервюта с български граждани по въпроса за отношенията между София и Скопие и за европейската интеграция на Северна Македония. Резултатите са представени на следващия ден. Финалът на проекта е в Скопие на 7 ноември.